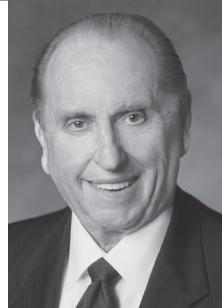

Na Mokambi
Thomas S. Monson

Bandeke nkombo kanali elongo na langi eyinda o mapapu ma bango

E leki penepene na mibu tuku motoba, ezalaki ngai kosala lokola elenge episikopo, Kathleen McKeem mokufeli mobali na paloasi ya ngai, awaki. O ntei ya biloko bya ye ezalaki bandeke nkombo kanali misato. Mibale, na langi ya mosaka ebonga mpenza, esengelaki kopesama epai ya baninga ba ye. Ya misato, Billie, azalaki ya langi ya mosaka na langi ya nzelanzela eyinda o mapapu ma ye. Ndeko muasi McKeen akomaki mokanda moko: “Ekosala yo mpe libota lya yo ndako mpo na ye? Azalaki kitoko mingi te koleka, kasi nzembo na ye ezali kitoko mingi koleka nyonso.

Ndeko muasi McKeen azalaki mingi lokola bandeke kanali oyo ya langi ya mosaka elongo na langi eyinda o mapapu ma ye. Apambolamaki na kitoko te, likabo ya mwasi oyo akoka, to apesamani lokumu ya mabota. Nde nzembo ya ye esalisaki basusu kokumba na bolingi mingi koleka bozito bwa bango mpe kokoka komema mingi mpenza mikumba ya bango.

Mokili etondi na bandeke nkombo kanali elongo na langi eyinda o mapapu ma bango. Mawa ezali ete bato ya motuya bayekoli koyemba. Mwa bilenge babali oyo bayebi te nani bazali, nini bakoki kozala to kutu balingi kozala; nionso balingi ezali kaka kozala songolo.

Basusu bagumbami na mibu, bakumbi makanisi, to batondi ntembe—kozalaka na bomoi mosika o nse ya esika ya bokasi bua bango.

Mpo ya kozala na bomoi bonene, tosengli kokolisa bokasi ya kotelemela matungisi na nkondo, mokakatano na esengo mpenza, mpe kolongo na komikitisa. Otuni, “Boniboni tokoki kokokisa mposa ya biso?” Nayanoli, “Nakolongaka na bolai ya solo nani tozali mpenza!” Tozali bana babali mpe bana basi ba Nzambe wa bomoi, na elili ya ye tokelamaki. Kanisa yango: *tokelamaki na elili ya Nzambe*. Tokoki kosimba solosolo elikia eye ezabgi biso kosalelaka ntina ya sika o motema ya bokasi mpe nguya.

O mokili ya biso, lolenge ya sembo mbala mingi emonani nsima ya kitiko to malonga. Kasi uta kala toli ya Nkolo na profeta Samwele ebeti litoyi: “Nkolo amonaka te lokola moto amonaka; mpo moto atalaka na lolenge ya libanda, kasi Nkolo atalaka na motema” (1 Samwele 16:7).

Ntango Mobikisi alukaki moto moko ya bondimi, aponaki ye te o nei ya liboke ya bato ya alima na miso bangomei baye bakutanaki mbala na mbala o sinagogi. Kutu, abengaki ye ne kati ya bapepi mbisi ya Kapalanauma. Na ntembe, na boyebi kotanga te, moto na loma Simo akomaki Petelo, Apostolo ya bondimi.

Ndeke yoko nkombo kanali ya langi ya mosaka elongo na langi eyinda o mapapu ma ye alengelamaki mpo ya bondimami etonda mpe bolingo oyo ewumelaka ya Nkolo.

Ntango Mobikisi aponaki misioneli moko ya mpiko mpe ya nguya, akutaki ye te o ntei ya balobel kasi o ntei ya banguna. Saulu motukiakomaki Polo mopanzi nsango.

Mosikoli aponaki bato babonga mpenza te koteya nzela mpo ya bobongi mpenza. Asalaki nde bongo. Asalaki kosala bongo sika na nkutu bandeke nkombo kanali ya langi ya mosaka elongo na langi eyinda o mapapu ma bango. Abengi yo mpe ngai tosalisa Ye awa o nse. Kondima ya biso esengeli kozala mobimba Mpe etumba ya biso, soki tobeti libaku, tika to bondela: "Kamba biso, o kamba biso, Moyemi monene wa bato o libanda lya molili mpo tobunda lisusu."¹

Losambo ya ngai ezali ete tolanda ndakisa ya Moto wa Galilea, oyo akoki kokutana elongo na mobola, motiolami, motungisami, mpe moniokuami. Tika nzembo moko ya solo ewuta o motema mwa biso lokoka tozali kosala bongo.

MOKANDA

1. "Loyembo ya etumba," Kelasi ya Likolo Kuna.

KOTEYA NA ETINDA OYO

Ntango ozali koteya . . . , mbala mingi esalisaka bayekoli koluka mpe koyoka yoko likambo" (*Koteya, ezali Libiangi Linene te* [1999], 55). Mpo ya kosala baye libota kososola etinda ya Mokambi Monson, kanisa kotuna bango bazala balengelami mpo ya kokabola nini bayekoli nsima ya kotanga etinda elongo. Bengisa moto na moto mpo ya kokabola nini ye ayoki ezali likambo ya motuya na mokanda. Sukisa na kopesaka litatoli lya etinda ya Mokambi Monson.

Koteya liloba lya Nzambe, lokola epesami na nzela ya baprofeta ya Ye, ekoki kozala na litomba makasi na bomoyi ya baye boteyi (*tala Koteya, ezali Libiangi Linene te*, 50). Mokambi Monson alobi ezali bokasi mpe nguya na koyebaka tozali bana ba Nzambe. Nsimma ya kotanga mokanda, tuna libota bakabola nini esalisi bango kokundola nini bazali.

BOLENGE

Kitoko ya solo ezali nini?

Mokambi Monson alobi na etinda ya ye, "O mokili mwa biso, lolenge ya bosembo emonani mbala mingi nsima ya kitoko to malonga." Bilenge basi bakoki kobunda na elili ya bango ya nani bazali mpe nini bakoki kozala. Kanisa makanisi maye etali kitoko ya solo na Mpaka Lynn G. Robbins ya Bantuku Sambo.

- Elenge mobali moko oyo elongi na ye ezalaki kopela na esengo mpe bosembo azalaki kokenga na kitoko ya kat.
- Koseka ya sembo ezali solo kitoko lokola ezali kongenga na lolenge ya kobotama. Kitoko eye ya solo ekoki te kopakolama lokola langi kasi ezali likabo ya Molimo.
- Bosawa ezali elembo ya libanda mpe esenge mpo ya kitoko ya kat.
- Soki olembisami na elongi na ye, ekosalisa yo komimona na lisalisi ya miso ma baye balingaka yo. Kitoko ebombama soko emonani na balingami ekoki kozala talatala ya mpo ya komibongisa.
- Lolenge ya moto mwasi wa sembo alingi lisusu kobala "amonaka te" lokola moto ya mosuni amonaka (*tala 1 Samwele 16:7*). Akobendama na kitoko ya solo azali kongengisa uta na motema mwa ye ya mpeto mpe esengo. Ezali lokola ya solo mpo ya elenge muasi kolukaka elenge mobali moko wa sembo.
- Tata wa biso na lola alingi bana ba Ye bando bapona alima, eye ezali nzela se moko mpo ya esenge ya libela mpe kitoko ya kat.
- Elongo na Nkolo, momekano ezali te. Bando bazali na lotomo ekokani mpo ya kozala na elili ya Ye kokomama likolo ya bilongi ya bango All have an equal privilege (*tala Alama 5:19*). Kitoko eleki mingi ezali te.

Mpo ya kotanga etinda mobimba, *tala New Era*, Nov. 2008, 30. Bilenge babali bakoki kokuta toli ekokani na Ezali mpo ya bion," *Liahona*, Oct. 2009, 36.

BANA

Yembani Nzembo ya Bino eleki sukali

Mokambi Monson alobelaki etali bandeke nkombo kanali ya Ndeko muasi McKee Mibale bazalaki mobimba ya langi ya mosaka. Bamunananki babonga mpenza. Ya misato amonanaki abonga mpenza te mpo azalaki na matonamatona ya langi bo mpoka o mapapu Kasi Ndeko Muasi McKee alingaki ye mpo ayebaki sukali mingi mpenza.

Mua bato bayoki bazali te kitoko to mayele lokola basusu. Kasi moto na moto azali na motuya epai ya Nkolo. Tokoki kozala bandimami mpe malonga mpe

kosalela makabo ya biso mpo ya kosalisa basusu. Nde tozali lokola ndeke nkombo kanali ya langi ya mosaka na langi bo mpokwa na mapapu ya ye. Tozali babonga mpenza te, kasi tozali koyemba nzembo sukali mingi koleka ya biso!

Koma nzela misato okoki koyemba nzembo sukali mingi koleka ya yo mpo ya Nkolo.

Nakoki koyemba nzembo sukali koleka ya ngai mpo ya Nkolo na:

1. _____
2. _____
3. _____

Bozongeli bilaka na nzela ya elambo

*Teya makomi
masantu mpe
makanisi to, soki
mposa ezali, mobeko
mosusu oyo ekopambola bandeko
basi okotalaka. Pesa litatoli ya
mateya. Bengisa baoyo otalaka
na kokabola oyo bango bayoki
mpe bayekoli.*

Yesu Klisto Akelaki Elambo

“Yesu akamataki lipa, apambolaki mpe abukaki yango, mpe apesaki yango epai ya Bapostolo ba ye, kolobaka, Kamata, lia’ (Matai. 26:26). Eye ezali nzoto ya ngai eyo epesami mpo na bino: eye ezali mpo na bokundoli bwa ngai’ (Luka 22:19). O lolenge loko akamataki kopo ya vino, na kala esangisamaki na mai, alobaki lipamboli ya matondi mpo na yango, mpe alekisaki yango eya na baye basanganaki nzinganzinga ya ye, kolobaka: ‘Kopo eye ezali boyokani ya sika na makila ma ngai,’ ‘eye esopani . . . mpo ya bolimbisi ya masumu.’ ‘Boye sala nakudola ngai’. . . .

Uta molulu wana na lisuku ya likolo mokolo yambo na Getsemane mpe Gologota, bana ba elaka bazalaki o nse ya boyokani mpo ya komikundola bomikabi bwa Klisto na lolenge ya sika mpenza, ya monene mingi, ya moto na moto ebulisama mingi koloka.¹

Mpaka Jeffrey R. Holland ya Lisanga ya Bapostolo Zomi na Babale.

Tozongisaka Mayokani ma biso ma Libatisi na zela ya elambo.

Ntango tobatisami, tokamati likolo lya bisomei nkombo ebulisama ya Yesu Klisto. Tokamataka likolo lya biso nkombo ya Ye ezali moko ya milulu ya monene mingi kolaki na bomoi. . . .

Mposo inso o liyangani ya elambo tolakaka ko kundola bomikabi ya bosikoli ya Mobikisi wa biso lokola tozongelaka boyokani y libatisi ya biso. Tolaki kosala lokola Mobikisi asalaki—mpo ya kozala na botosi na Tata mpe kobatela mibeko mya ye. Lipamboli tozuaka na nsima ezali mpo ya ntango inso kozala na Molimo mwa Ye elongo na biso.²

Mpaka Robert D. Hales ya Lisanga ya Bapostolo Zomi na babale.

Nazalaki elongo na muan muasi ya mibu muambe mokolo ya libatisi ya ye. O nsuka ya mokolo alobaki na bondimi bonso, ‘Nabatisami mpo ya mokolo mobimba, mpe nasumuki te mbala yoko. Kasi mokolo mobonga mpenza mua ye ewumelaki te libela mpe nayebi azali koyekola sikoyo, lokola biso bando, ete atako tomeka ma makasi, tokoki kopekisa te lizali linso ya mabe, boponi bonso ya mabe. . . .

“. . . Ekoki te kosalema mbongwana ya solo nionso na biso moko. Nguya ya bisomei mpe makanisi malamu ma bisomei makoki mpenza te Ntango tosali mbeba to toponi mua mabe, tosengeli kozala

MASALISI MPO NA BATEYI BATALI

Ntango boyei koyeba ndeko muasi mpe libota lya ye, luka nzela okoki kosalisa ye azongela mayokani na lisalisi ya elambo. Soki akendaka te na mayangani ya elambo, ekoki yo kobengisa ye mpo akenda to kopesa lisalisi mpo ya ye mpo ya kosala yango (likoki mpo na motuka, lisungi na bana, moninga kovanda penepene, mpe bongo na bongo)?

BOLENGELAMI YA MOTO YEMEI

Luka 22:7–20
1 Bakolinti 11:23–28
3 Nefi 18:1–12

na lisalisi ya Mobisiki mpo ya kozonga o nzela.

Tokabolaka elambo mposo nsima na mposo kolakisaka bondimi na nguya ya Ye mpo ya kobongola biso. Totubela masumu ma biso mpe tolaki kotika mango.³

Julie B. Beck, mokambi monene ya Lingomba ya Bamama po na Bosalis

BANKOMA

- Jeffrey R. Holland, “Boye sala na kokundola ngai,” *Ensign*, Nov. 1995, 67.
- Robert D. Hales, “Boyokani ya Libatisi: Kozala na Bokonzi mpe ya Bokonzi,” *Liahona*, Jan. 2001, 8.
- Julie B. Beck, “Kokundolaka, kotubelaka, mpe kobonguanaka,” *Liahona*, May 2007